

NÄRVARANDE JUSTITIERÅD

Mats Melin, Karin Almgren, Kristina Ståhl, Thomas Bull och Per Classon

FÖREDRAGANDE och PROTOKOLLFÖRARE

Justitiesekreteraren Linda Ferry

SÖKANDE

1. SMA Svenska Mineral AB, 556459-3514

Ombud: Professor Erik Nerep

2. Nordkalk AB, 556073-4054

3. Nordkalk Oy Ab

Ombud för 2 och 3:

Advokaterna Axel Calissendorff och Felicia Winberg
Calissendorff Swarting Advokatbyrå KB
Hamngatan 11
111 47 StockholmAdvokat Jan-Mikael Bexhed
Stockholm Arbitration & Litigation Center (SALC) Advokatbyrå KB
Biblioteksgatan 3
111 46 Stockholm**KLANDRAT AVGÖRANDE**Regeringens (Miljö- och energidepartementet) beslut den 31 augusti 2015,
M2015/1508/Nm (delvis), avseende förslag till nya områden för bevarande av
livsmiljöer samt vilda djur och växter**SAKEN**

Rättsprövning; fråga om interimistiskt förordnande

Dok.Id 176210

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm**Besöksadress**
Birger Jarls torg 13**Telefon**
08-561 676 00**E-post:**
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se**Telefax**
08-561 678 20**Expeditionstid**
måndag – fredag
08:00-16:30

PROTOKOLLMål nr
6337-15

Målet föredras varvid följande antecknas.

Av rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) framgår att ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nät av särskilda bevarandeområden ska inrättas under beteckningen Natura 2000 (artikel 3.1). På grundval av kriterier som anges i bilaga till direktivet och relevant vetenskaplig information ska varje medlemsstat föreslå en lista över områden och ange vilka livsmiljötyper och vilka på dess territorium inhemska arter som finns inom områdena (artikel 4.1). Europeiska kommissionen ska därefter med utgångspunkt i medlemsstatens lista upprätta ett utkast till en lista över områden av gemenskapsintresse. Listan över de områden som valts ut som områden av gemenskapsintresse ska antas av kommissionen i enlighet med ett visst förfarande (artikel 4.2).

I det klandrade beslutet föreslog regeringen, i enlighet med artikel 4.1 i art- och habitatdirektivet, dels att vissa områden i Gotlands län väljs ut som områden av gemenskapsintresse, dels att vissa befintliga områden av gemenskapsintresse i länet justeras till omfattning och innehåll.

Nordkalk Oy Ab med dotterbolaget Nordkalk AB (Nordkalk) yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska förordna att regeringens beslut tills vidare inte ska gälla och anför bl.a. följande.

Konsekvensen av att ett område förs upp på EU:s förteckning över Natura 2000-områden är att endast kommissionen har rätt att besluta att området inte längre ska ingå i nätverket Natura 2000, och detta bara om den naturliga utvecklingen av området inte längre motiverar att det har status som Natura 2000-område. Fram till dess att kommissionen beslutar att föra upp ett av en medlemsstat nominerat område på listan kan nationella organ besluta att ett område inte längre ska vara nominerat.

Kommissionen planerar att behandla regeringens förslag till områden att ingå i Natura 2000 den 8 november 2016. Beslutar kommissionen att förteckna områdena på listan över Natura 2000-områden kommer en senare dom från

PROTOKOLL

Mål nr
6337-15

Högsta förvaltningsdomstolen om upphävande av regeringens beslut inte att få något praktiskt genomslag. Områdena kommer ändå att stå kvar på EU:s lista över Natura 2000-områden, vilket innebär att bolagen drabbas av en irreparabel skada. Det finns inte något skäl till varför regeringens nominering av områden för upptagande på EU:s lista över Natura 2000-områden inte kan anstå. Högsta förvaltningsdomstolen bör därför bifalla yrkandet om interimistiskt förordnande redan vid den preliminära bedömningen att det inte helt kan uteslutas att bolagens talan i huvudsaken kan komma att bifallas.

Högsta förvaltningsdomstolen fattar följande

Beslut

1. Högsta förvaltningsdomstolen förordnar att regeringens beslut den 31 augusti 2015 tills vidare inte ska gälla beträffande de av regeringen föreslagna områdena Bästeträsk (SE0340120) och Stora Vikers (SE0340205).

Högsta förvaltningsdomstolen förutsätter att regeringen vidtar de åtgärder som fordras med anledning av förordnandet.

2. Regeringen bereds tillfälle att avge yttrande i målet senast den 1 december 2016.

Skäl för beslutet

Enligt 5 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut gäller regeringens beslut även om det har gjorts en ansökan om rättsprövning. Högsta förvaltningsdomstolen får dock bestämma att beslutet tills vidare inte ska gälla.

Regleringen innebär att Högsta förvaltningsdomstolen i avvaktan på sin slutliga prövning ska kunna förordna rörande saken så att dess avgörande inte kommer att sakna verkan. För att ett sådant förordnande ska få avsedd effekt kan i vissa fall fordras att regeringen vidtar nödvändiga åtgärder.

PROTOKOLLMål nr
6337-15

Det klandrade beslutet innebär att förslag till områden att ingå i nätverket Natura 2000 lämnats till kommissionen. Inom två av de föreslagna områdena – Bästeträsk och Stora Vikers – äger Nordkalk fastigheter. På fastigheten Bunge Ducker 1:64, som är belägen inom området Bästeträsk, har Nordkalk lämnats tillstånd till bergtäkt och vattenverksamhet (Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, deldom den 2 juni 2014 i mål nr M 3666-13). Domen har av bl.a. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Gotlands län överklagats till Mark- och miljööverdomstolen som meddelat prövningstillstånd och vilandeförklarat målet i avvaktan på Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i fråga om rättsprövning (Mark- och miljööverdomstolens beslut den 2 mars 2016 i mål nr M 5431-14).

Europeiska kommissionens generaldirektorat för miljö har i skrivelse till Nordkalk m.fl. uppgett att en omröstning i Habitatkommittén beträffande den uppdaterade unionslistan för aktuella områden förväntas ske den 8 november 2016.

Högsta förvaltningsdomstolen bedömer att förhållandena i målet är sådana att förutsättningar för interimistiskt förordnande är uppfyllda redan om det kan konstateras att det föreligger ovisshet beträffande utgången i målet (se RÅ 1998 not. 93).

Genom ansökningarna om rättsprövning aktualiseras flera komplicerade rättsfrågor. Nordkalk har bl.a. gjort gällande att regeringen genom beslutet har påverkat processförutsättningarna i Mark- och miljööverdomstolen och därmed åsidosatt kravet på rättvis rättegång i 2 kap. 11 § regeringsformen, artikel 6.1 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och artikel 47 i EU:s rättighetsstadga. Nordkalk har vidare hävdad att beslutet inte är förenligt med proportionalitetsprincipen som den tillämpas i EU-domstolens, Europadomstolens och Högsta förvaltningsdomstolens praxis.

Skriftväxlingen är inte avslutad. Det är inte möjligt att i detta skede av målets handläggning göra någon säker bedömning av hur den slutliga prövningen i målet

PROTOKOLL

Mål nr
6337-15

kommer att utfalla. Utgången i målet får därför för närvarande anses oviss. Målet kommer vidare inte att kunna avgöras slutligt innan kommissionen fattar beslut.

På grund av det anförda finner Högsta förvaltningsdomstolen att Nordkalks yrkande bör bifallas på så sätt att regeringens beslut tills vidare inte ska gälla beträffande områdena Bästeträsk (SE0340120) och Stora Vikers (SE0340205).

Regeringen (Miljö- och energidepartementet) bör beredas tillfälle att avge yttrande i målet. Yttrandet bör avse bl.a. de bedömningar som aktualiseras med anledning av vad Nordkalk har anfört enligt ovan.

Linda Ferry

Uppvisat och lämnat för expediering 2016-10-26